

1. Co. 12.

tatur em aegyptus tenebra: In uero uidet deus: atq; ideo ubiq; israel erat, lux erat. No sic nos Iesus crucifixi socii latronis poruit oblitiscit: factu est utiq; qd pmissum est: ipsa die qua passus est & conregnauit. Nos quoq; no sumus ipsius capitibus membra: cui? & scilicet de eis ta lenibus hodie uotis & tato gratulamur affectu. Cetero rum q dixit. Si glorificatur unu membru cogaudet omnia membra: hoc quoq; nihilominus aff: qsi patit unu membru: copartitur oia membra. Hec igit nostra & eorum cohaere tia est, ut nos congratulemur eis: ipsi copartiantur nobis. Nos deuota meditatiōe regnemus in eis: ipsi in nobis & pro nobis militet pia interuentione. Nec est qd de eorum pia erga nos sollicitudine dubitemus, quadoquidem no cūsummandi sine nobis, sicut supra memini expectat nos usq; dū retribuat nobis: ut uidelicet in nouissimo die magno felicitatis oia simul in unu perfectu cui fuo ta ex celo capite, membra cōcurrat: & laudetur cū hereditate sua Iesus christus dñs noster: qui est super omnia beatus dicitus & laudabilis & gloriosus in secula. Amen.

In transitu sancti Malachiae episcopi. Sermo. I.

Dcelo nobis hodie dilectissimi copio sa que dā est bñdictio destinata. & fide lter cā nō dīstrībuit, uobis quidē dam nosum esset: mīhi uerō pnculosum: cui nīmīrū hęc dīspēsatio, uidet esse com mīssa. Timeo itaq; dammū uestrum: tī meo dānationē meā: si forte dicat: par uulī petierunt panē, & non fuit qui porigeret illis. Selo em quā necessaria uobis sit ē celo ueniens consolatio: quos cōstat illecebris carnalibus, & oblectamētis seculā ribus uisūter abrenūciasse. Nemo sanē bñfici esse cele stis, & supno dubitet cōsilio dīstīnū. ut episcop? Mala chias hodie inter uos obdormiret, & desideratā iter uos haberet sepulchrā. Cū em nec solū quidē arboris sine dī uino nūo cadat in terrā: q; ta hebes ut nō euidēter in hu ius beati uiri aduētu & trāsitu magnū prorsus consilium supne pietatis aduertat: A simibus terrae, terrā hīc post urus aduenit alia quidē occasiōe festinās: quāuis ob spe ctialē erga nos charitatē id plurimū desiderasse noscatur. Multa q dē in itinere ipso impedimēta sustinuit nec traf fereat pmissus est, donec appropinquaret tēpus cōsum mationis eius: & terminū q nō poterat praeferri. Quem quidē multas ad nos peruenire laboribus tanquā ange lum dei p reuerētā sanctitatis suae susceperimus: sed & nos ipse p sua mansuetudinē & humilitatē altius radicata: lo gē sup quā mereremur deuoto suscipiebat affectu. Pau cos deinde apud nos dies fecit in incolumitate sua dum socios ptilaretur: qui dispersi i Angliā fuerant: cū regis illius uana suspēctio dei hominem impediret. Iamq; omnib? ad eum collectis ad Romanam pro qua uenerat curiā iter parabat, cum subito infirmitate praecūsus sensu ptinus ad caelē magis sese palatium euocari: deo melius aliqd prouidēte pro nobis: ne a nobis egressus alibi cōsumma ret. Nullū quidē in eo dico mortis, sed uel grauis agra tudinis signū medicis apparebat: ille tū exhilaratus spūtu tū aiebat: oimodis oportere ut hoc anno Malachias ab hac uita egredere. Laboratū est cōtra & deuotis preci bus apud deū & quibusq; potuimus modis, sed illius praualere merita: ut desiderū cordis eius tribueret ei, & nō fraudaretur uoluntate laborū suorū. Sic enim pro uotis oia et concurrerunt: ut hunc maxime locū dīuina sibi inspirante clemētia elegisset: & hunc quoq; ex longo optaret sepulture habere die: quo fidelū oim generalis memoria celebrat. Sed & illud nra hęc gaudia merito cū mīuit: q frat in nostrorū ossib? de priore cōemiterio huc asportatis & recodēdis: eadē nobis dies auctore deo fuis se ostendit. Que nīmīrū deportantibus nobis, & ex more psallentib?: idē ut sanctū plurimū seculo cū cū delectari dicebat: & nō multo post ipse quoq; sequit? ē somno sua missimo & felicissimo soporā. Agim? itaq; gratias deo sup oib? dispositiōib? suis: q indignos nos beate mor

tis eius honorare pntat: q paupes suos pnciosissimos cor poris eius locupletare thesauro. q infimos nos tanta ec clesie suae uoluit fulcire columna. Alterū siquidem ē duo bus signū istud qd nobis in bonū factū est puidere: q aut placitus deo sit locus: aut sibi placitū facere uictrā que tantae sanctitatis uirū in simibus terrae moriturum sepelien dūq; pduxit. Ceterū populo illi affectuosū condolere: & eius quae tā miserabilē ecclesie dirum hoc uulnus non pe percit inferre: eruditate mortis uehemētius abhorre re: beati huius patris charitas ipsa cōpellit. Dira profecto & inexorabilis mors: q tantā hominū multitudine unius p cussione multauit: ceca & improuida, q Malachiae liga uit in gūa: impeditit gressus: dissoluit manū: oculos clau sit. Illos iquā deuotos oculos: q piissimos factibus dīuina pctoribus recōdicare gratiam consueuere. Illas mundissī mas manus q laboriosis & humilibus operibus exerceri semper amauerat: quae dīcni corporis hostiā salutarem p pctoribus toties ostendebat: & sicut ita & dīspēsatione in oratione leuabat in caeli: q iūris multa bñficia pstris se: & signis uariis effulcisse noscuntur. Illos quoq; specio sos gressus euangelizantis pacē: euangelizantis bona: illos pedes qui toties fatigati sunt studio pietatis: uictrigia illa digna quae semper deuotis oculis praeuenerat. Sancta deniq; labia illa sacerdotis q custodiebat scientias: os iustū qd sapientia meditabat: & lingua eius q iudiciū loquens: imo & misericordiatū tātis mederi solebat uulnerib? aiari. Nec mirū fratres iniquā esse quā generauit iniquitas: nō sideratā quā nosse seductio pcepisse. Nihil iquā mīri si fuerit sine dīspēsatione q uenit ex purgatione: si sit crude lis & fatua: q ex antiqui serpentis fallacia & mulieris infi pientia pdit. Quid tū causamur q Malachia a uita sit at tē rare: si dele equidem membrū xpī: qn & ipsum Malachiae pariter & oim electorum caput suribūda persuasit. Perua sit utiq; immūde: sed nō immūde euasit. Impegit in uita mors: & in cluit itra se uita mortem: & absorpta est mors a uita. Hamū sibi deorans: uenit tēderi cepit unde uita est tenuisse. A fortasse quis dicat: Quomodo mors a capi te superata uidet, q tāto adhuc libertate sauit in membra? Si mors mortua quomodo Malachiam occidit? Si uita: quomodo adhuc praualere uincit? Non est homo qui uiuat & non uideat mortem. Uita planē mors opus dia boli: peccati poena, uictum pntis, causa mortis, uictus & malignus ipse & peccati pntor & mortis. Nec modouit ca sunt hęc: sed & iudicata iam & damnata. Dīstīnūa quē dē sed nō dum promulgata sententia est. Deniq; iam dia bolo ignis paratus: & si nōdū ille pncipitatus in ignē: modico adhuc tēpore finitur malignari. Tanquā malleus celestis opificis, factus est malleus uniuersae terrae. Terit electos ad eorum utilitatē: reprobos cōterit in eorū dāna tionem. Qualis ergo paterfamilias: tales & domesticū ei? pntis scilicet & mors. Nā & pntis licet simul cū Chro cru ci ipsius nō dubitetur affixum: adhuc tamē interm nō re gnare quidē: sed habitare etiā i ipso dum uulneret aposto lo, pmittebat. Mētor si non ipse ait. Iam nō ego opime illud: sed qd habet in me pntis. Sic & mors ipsa minime qdē adhuc abesse cogitur: sed cogit non obesse. Erit autē cum dicitur. Vbi est mors uictoria tua? Et ipsa siquidem infimica nouissima destruetur. Nunc uerō moderante eo q imperiū habet uita & mortis: & mare ipsum certis litto rī coeret metis: mors ipsa dilectis dñi omnium refrigeriū est: ppheta attestatē q ait. Cum dederit dilectis suis som num, ecce hereditas dñi. Pessima quidem mors pctorum quorum & natiuitas mala: & uita pctor: sed preciosa est mors sanctorum. Preciosa planē tanquā manus laborum: tanquā uictoria cōsummatio: tanquā uita sanua, & pfecte securitatis ingressus. Congratulemur itaq; fratres, cōgra tulerur ut dignum est patri nostro: qis & pntis est defunctū plangere Malachiam: & ipsum magis Malachiae congan dere uisū. Numquid nō uisū? Et beate: Nimirum uisū est oculis insipientium mori: ille autē est in pace. Deniq; iam concūsus sanctorū & domesticus dei placū pariter & gratia

Psal. 65.

Luc. 22.

Luc. 16.

gras agit dices. Transiuit per ignē & aquā: & eduxit nos in refrigeriū. Trāsuit planē uisūter & feliciter pra stit. Ver? hebreus pascha celebrant in spū: & nobis trās siens loq; bas. Desiderio desiderant hoc pascha māducare. apud uos. Trāsuit p ignē & aquā: quē nō trāsita frāgere nec detinere in molia poterit. Et em deorum nos locus quē sibi torū uideat ius, adēd ut ne minima qdē aqua gutta de Lazari dīgito miser ille dūes ibi habere potue rit. Imp? & sursum clūtas de qua uictrā suminis impet: uoluptatis torrens: calix inebriatū quā pclarus. In hoc fa nē medio bonū & malū scilicet cōmēdit: & uoluptatis & tri bulatiōis hīc capere est expertimētū. Insoletū hūa i has uic cūstitudines nos induxit. Hīc planē dies & nox: nā i infero nō tū nox: & i caelo tū dies. Btā p hūde aia q uerūq; pra stit: nec uoluptati inhāret nec delectis in tribulatiōe. Bre uiter uobis inuū aliqd ex multis hui? uiri magnū acti bus arbitror referēdū: in quo strenue satis & dignē & aquā noscīt p rāsissē. Magni illius patriq; Hiberniēsi apū se dē metropolitana: tyrānica sibi pgenies successiōis ordi ne creās archiepōs uendicabat, hereditate possidens san ctuariū dei. Rogatus itaq; a fidelib? Malachias noster: ut tantis sese malis opponeret: aiam suā in manibus suis po nēs accessit in trepidus: suscepit archiepōtū tradēs sese dē scripūsi manifestio: ut tūto crimini sine daret. Inter pncula rexit ecclesiam: post pericula sibi cōtinuo successore alterū canonice ordinauit. Ea siquē cōditōe suscepit: ut post quā cessante plectuionis rabie aliter uictrā possit inuictrū ad sedē ppriā remeare pmitteret. Vbi sine ecclesiasticis se cularibus redditis in cōgregatiōib? religiosis quas ipse extruxerat: degens inter eos tanquā uisū eorū usq; ad hoc temp? uisū ab ipso uoluptate. Sic dei homi em examinatum non exinanitū tribulatiōis incendū (siquē aurum erat) sic nec illecebra tenuit aut resolutū: nec curio sus pēctator in uia subisist p pte peregrinatiōis oblit? Quis uestrum fratres nō uehementer eius imitari cupiat fanctitatē si id uideat uel sperare? Credo igitur libentius audiretis si dicere forte poterim? qd sanctum fecerit Ma lachiam. Sed ne nostrum forsitan minus acceptabile testi monū uideat: scripturā audite dicentem. In fide & leni tate ipsius sanctum fecit illum. Fide calcabat mūdū: loā ne attestatē q ait: Hec est uictoria tuae uicit mūdum fides nostra. Nam in spū lenitatis dura q̄libet & aduersa aequo aīo tolerabat. Hinc quidē post xpm fide calcabat marianē caperet illecebris: inde in patientia sua possi deat aiam suā: ne molestis frangeretur. De his em duo bus habes in psalmo. Castros a latere tuo mille: & decem milia a dextris tuis: q multo plures prosperitatis fallaciae quā aduersitatis flagella deficiant. Nemo itaq; nostrum charissimū plana molloris uae supericie delectatus: iter illud marinum sibi commodius arbitretur. Magnos hīc cāpus mōtes habet. Inuisibiles uident sed copio pericu losiores. Laboriosior forte uia uident inter ardua collisū & apēra rupiū: sed expertis longē securior, & desiderabi lior inuenitur. Vtrobiq; tamen laborem: utrobq; pericu lum esse nouerat: quā dicebat. Per arma iustitiae a dextris & a sinistris: ut merito cōgratulemur eis: q transferūt per uisū & aquam & in refrigeriū sunt eduat. Refrigerium uisū aut dret? Vt nā id uobis alius loqueretur. Nam ego qd non gustari eructare non possum. Videor tū mīhi ho die sup hoc refrigeriū Malachia audire dētem. Conuer tere aia mea in requiem tuam: q dñs benefecit tibi. Quia eripuit aiam meam de morte &c. In quibus uerbis quid inuelligā, paucis audite. Si quidem inclinata est iam dies: & longē quā sperauerim sermo pcessit: q inuisus eucl lar a paterni dulcedinē nois: & Malachia filere lingua for midans, sinem facere ueretur. Mors antm fratres mei peccatum est: nisi forte excidit uobis qd in propheta legi stis. Anima q peccauerit ipsa morietur. Triplex profinde cōgratulariō est hois ad omni pntō & labore & picuro lū berari. Ex hoc siquidem nec peccatū habitare dicit: nec pcentitēta lūctus indicitū: nec ab ullo dēinceps lapsu ei

pdicit esse caudē. Posuit Helias pallium, nō est qd time at: nō est quod tangi nedū teneri ab adultera ureatur. Currū cōfēdit, nō est tā trepidare ne cadat: si uisauerit scā dicit: nō laboras uolatu pprio: sed celeri in ueliculo sedes. Ad hoc nos refrigeriū dilectissimi tota auditate curra mus in odore unguetorū hui? beati patris nri: q nostrū ho die torporē in feruētissimū desiderū uisū est excitate. Curram? in qua post eū crebrius illi clamātes: trahē nos post te: & affectu cordis: & pfectu cōuercationis, deuotas oipotētis mīe grās referētes q indignis seruilis quidē? ppria desūt merita: aliena saltē uoluit suffragia nō deesse. Epistola de eodē ad frēs de Hybernia. Ser. II. Eligiosis fratrib? q in Hybernia sunt, & hisma cū cōgregationibus quas beate memorie Malachias eps fundauit: frater Bernardus cla uallīs uocatus abbas, paraclēti cōsolationē. Si haberemus hīc cūtatē manentē copiosissimis iure la chrymis plāgeremus talem nos amissis cōclū. Ceterū si futuram magis inquirimus ut oportet (est quidem nō modica doloris occasio tam necessario duce destitū) de ber tū zelum temperare scientia: & dolore spū fiducia delinire. Nec mirari quēpiā decet, si gemitū extorquet affectus: si desolatio lachrymas exprimit: modum tamen adhibere necesse est: imo nō modicē etiam cōsolari intue tes nō q uident: sed q nō uident. Quae em uidentur tem poraria sunt: q autē nō uident aeterna. Primū quidē cō gratulādum est aīe sanctae: me nos arguat de iopia chari tatis dicens & ipse, quod dñs ad aplos ait. Si diligēteris me gauderetis utiq; quia uado ad patrem. Praeuenit nos ad patrem spūtuū ipsū patris nostri: nec modo charitatis inopes, sed ingratiūdinis etiā rei esse cōuinimur super oibus q p eū nobis bñficia pueniret: si nō cōgratulamur ei q de labore adrequie, de piculo ad securitatē, de mun do trāsīt ad patriā. Itaq; & pū est Malachia flere defun ctū & pū magis Malachiae cōgaudere uisū. Nūquid nō nūit? Vtq; & beate. Visus est oculis insipientū mori: ille autē est in pace. Deic etia utilitatis propria cōsiste ratio exultādū nobis suggerit & lctandū: q tam potens suos patronus ad caelestem curiam: tā fidelis pcesserit ad uocatus: cuius & feruētissima charitas oblitiscit nequeat filiorum: & probata sanctitas obtineat grām apud deū. Quis em nūc Malachiam scīti: aut minus posse prodesse: aut minus suos diligere audeat suspicari? Profectō cū dī ligere prius, certiora nūc suae dilectiōis a deo capite ex perimenta: & cum dilexisset suos in fine dilexit eos. Absit autē ut tua nūc dē aīa rta mīn? efficax & sumē oīo: qū pra senti uiuētiū supplicare est mactatū: nec iam in fine am bulas, sed in specie regnas. Absit ut imminuta nedū exi nanita tua illa tam operosa charitas reputet: cū ad fon tem ipsum charitatis aeternae procumbis pleno hauriens ore: cū? & ipsa prius stitit illa stitibas. Nō potuit mortī cedere charitas fortis ut mors: imo & morte fortior ipsa. Nam & decedens non erat immemor uestra: pfectū uisū uos cōmēdas deo: & nostrā quoq; exiguitatem solita illa sua mansuetudinē & humilitatē exoras ut uestri nō obliu sceremur in fine. Vnde & dignū duximus scribere uobis: ut sciatis nos & in spūalib? (si qd nra in his exiguitas, p bti hui? pntis nri merita, unquā potuerit: & in corporali bus si q forte opportunitas pberet) omnē uobis cōsola tionē impedere tota deuotiōe paratos. Et nūc quoq; dile ctissimi Hybernēsis ecclesiae graue hāc desolationē to to miseremur affectu: & eo ipsius uobis cōpatimur: quo nos ampli? ex hoc nouissis debitorum. Magnificauit em dominus facere nobiscū, cū loq; nostrū dignitatis est bea tae mortis eius honorare pntia: & preciosissimo corporis eius locupletare thesauro. Nec molestū sit uobis q apud nos habeat sepulturam: q sic forte ordinatū deus fin multū tudinē misericordiae suae: ut uos eū uiuum haberetis, nō bis habere liceat uel defunctū. Et nobis quidē cōmūis uobiscū patet ille erat & cōstā in morte ipsius nos nobis cōfirmatū est testamentum. Quobre sicut nos hui? tanti Opera Bernardi. h iij

Ioā. 14.

deum uoluntate plagijs plurimis habet uapulare. Quid lucere scilicet. Nondum illud aduenit tempus in quo fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. Interim puerulus est appetitus sine luce. seruere enim multo melius. Denique si ta ueniet splendor desideras: quod uideri uis esse curato: & primum quare seruire: nec dubium quoniam splendor adiuuat tibi. Alioquin in cassum laboras: quia uanus splendor absque seruire. Mutua aut magis certe simulata lux est: quod non ab igne procedit. Quod aut alienum est: ad modicum poteris usurpare. Erit maior confusio quod non erat tuum uoluisse uide ri. Luna ut ait. habet ab igne seruire splendore: sed & ipsum mutat a sole: de quo ta frequenter imo & semp mutat: nec Eccli. 27 in qua in eode statu permanet. Sic pfecto stultus ut luna mutat: sapiens permanet ut sol ille in qua stultus qui in deco re suo perdidit sapientiam: id est qui refriguit in splendore. Ce cidit ergo lucifer ut fulgur de caelo: seraphim uero stabat sup illud. Stant plane seraphim: quia charitas nunquam ex Cor. 13 cedit. Stant attoniti & suspensi in contemplatione sedentis in throno: stant in eterna incommutabilitate & aternitate in commutabili. Tu sedere tentasti o impii: propterea tui moti sum pedes & effusi tui gressus tui. Filius qui sedet in throno dñs sabaoth: cui tranquillare iudicauit omnia. Sola sedet trinitas: quae sola habet immortalitatem: sola est apud quos non est transmutatio nec uicissitudo in abumbratio. Se raphim uero stant immutabiles quidem: sed suo modo. non in eius comparatione. Stant extendentes se & intederes in eum que prospicere concupiscunt. Qui sedere presumpsit seipso uoluit esse contentus: unde sola hodieq; malitia est iuri: quia sola habet hanc a semetipso. Cui loquitur me dactum de proprio loquitur: quia medax est & pater eius. Quod audis de uerbo mendacis: intellige & de opere ma litiae. Et licet male sibi in malo coplaceat: sufficere tamen sibi nunquam poterit nec in ipso. Sola pinde sedet trinitas summa: quae sola in se est: & ideo sola uere est: sola se fruif: sola nullus eger: sola sufficit sibi ipsi.

Item de eodem, Sermo IIII. C. **E**rgo in ista prophetia & seraphim: stabat aditum deinde & ait. Sex alae uni: & sex alae alteri. Quid sibi uoluit alae istae frater? Ergo ne etiam cum etiam hyems transierit & se dibit rex sup solium: uolandum adhuc erit & ipse seraphim ut possint diuersis occurre re necessitatibus? diuersioribus innumere tibus liberare picu lis: opere ferre laborantibus: in tribulatione positos consolari: Absit ut in illo aeternae beatitudinis regno necessitas: aut periculum: aut labor: aut tribulatio sit: cui oporteat sub ueniri. Ad quid ergo tunc alae? Placet mihi statio illa: oino sic uolo manere ne aliquid prorsus admittito quo mihi sta bilitas illa depercat. Veruntamen scio beate Esaiam qd pro pheta es tu & spiritum eius habes: qui abundatiam pietatis ex cedit hominum non modo merita sed & uota. Salua mihi sit illa tam amata stabilitas: iam si quid alae istae ad beatitu dinem addiderint non recuso. Credo autem sicut in statione immutabilitatem: sic & in uolatu alacritatem promitti. ne uidelicet insensibilis quaedam & quasi lapidea stabilitas aestimetur. Sed dicas. Et si alas habere necesse est: quare tam multas? Quid sibi uult multiplicitas ista penarum? Audi quod sequitur. Duabus alis uelabant caput: duabus pedes: duabus uolabant. In quibus uerbis uidere mihi uideor: quod de statione dictum est uolatu manifestius ex plicari. Quo enim seraphim uolant nisi in eum cuius ardent amore. Vide flammam quasi uolantem & stantem simul: nec miraberis: iam seraphim stantes uolare: stare uolantes. Sed quia diximus quod uolant: ipsas quoque quibus uo lant alas exigere religiosam curiositas ueltra uidetur. Cer tuis possit & credibilis testimonium perhibere cui da tum est & uidere: Ego tamen optimior non incongrue pe nas istas agnitionem & deuotionem intelligi posse: qui bus in eum qui supra ipsos est seraphim rapiuntur. Leuat quippe cognitio alae: sed sola non sufficit. Nisi citius qui una tantum ala uolare contendit: & quo magis atollitur

inter

peius colliditur. Experti sunt hoc philosophi gentium: qui cum cognouissent deum non sicut deum glorificauerunt: sed enauerunt in cogitationibus suis: & obcurati. est in spiritibus cor eorum. Denique traditi in reprobum sensum: usque in ipsas etiam passiones ignominie corruerunt. Ad eod uero pba tur illa sententia. Sciens bonum & non faciens: peccatus est illi. Sic & zelus absque scientia: quo uehementius irruit: eo gra uis corripuit: impignis nimis atque resiliens. Vbi uero in telligentia charitas: agnitione deuotio comitatur: uolent se cure quisque eiusmodi est: uolet sine fine. quae uolat in aeter nitate. B. Iam sup ea que pmissit capitis & pedu uelata tio extat a patribus pbata sententia. dei caput pedesque ue lare: eo qd laeare quid ante mundum fuerit: quid uic futurum post consummationem. Et hoc quod p eo qd distincte in latin is codicibus scriptum est: caput eius & pedes eius. Testat autem interpretis quod in hebraeo uerbu esse commune qd interpretari possit eius & suam ut seraphim iuxta haebrae sermonis ambiguitate uel facie pedesque dei uel sua faciem ac pedes operire dicant. Unde & nru uideri potest cur e duobus cum magis interpretatio egerit sensum: quae uia siois ipsius consequentia minus uideat admittente: ut uidelicet & uelaret pariter caput pedesque sedetis: nisi qd Orige nis expositione secutus in hac parte. Quod si de ipsis quoque seraphim licet accipere: sic pinguea ut operto capite & pe dibus solui appareat corp? mediū: sed & ipm quoque non pe nitus propter eas nimirum alas quibus uolare phibent. Cōside ro siquid quod dā caput corpus & pedes meos. In uerbis apostoli quibus? ait. Quos enim picuit & pdestinauit cōfor mes fieri imaginis filij sui: & quos pdestinauit. hos & uo cauit. Quos aut uocauit. hos & iustificauit. Et quos iusti ficauit hos & magnificauit. Ita in istu meti soli? gra est: & non habeo quid mihi in pdestinatione tribuam sine uoca tione. Nō sic sane ab opere iustificatiois alien? sum ope rat & illud gra: sed plane mecu. Vides nequē admodū sera phim in medio appareat: aliquatenus? Porro cōsummatio qdē p ipa solius gratiae est: nec est mihi ut in hac parte uel cū ea sine in ea gloriant: quasi coadiutor uideat aut coopa tor. Velat itaq; seraphim caput suū duab? pennis: & uera ceter cognouerit & hūiliter fateat: quae misericordia eū fo la puenierit. Velat & pedes alis aequē duabus si miserico dia quoque? subsequatur est: nec ignar? extiterit nec ino gratus. Quā sanē capitis & pedu uelatione: & nūc quoque negligere nō oportet: licet tūc maxime phicēda sit quō uideat sedebat sup solium: & astantes sibi seraphim: & agnitione ueritatis subtilius illustrabit & inslamabit uehementius charitatis ardore. In quoru numero indignos nos seruos nois suscipia de qua loquitur sumus cōstituerē dignes misse ricordia: qd ab aeterno est & usq; in aeternū sup electos: in medio qdē aliquatenus ostēdes liberū arbitriū meriti gra phia & o dñs deus nos ter: & pro utroque iure clamem? Nō nobis dñe non nobis: sed nomini tuo da gloriam. Amen.

Unde supra, Sermo V. D **C**om mendat nobis sacrae literae Christi dñm & ex patre & in patre & cū patre & a patre & pro patre: & etia sub patre. Quod dicitur ex patre, inestabilis est naturae: quod in patre consubstan tialis unitas: quod cū pte aequalitas maiestatis. Sanē em trā haec ab aeterno. Ceterū si ex pte nascēs quid in patre aut cū patre? Nō in cogruē forsitā in patre cubās. cū patre se dens dicat. Et audite confessus huius & huius acubus ratiōne. Sicut em lectio maiestatis: sic cōcessio aequalitatis exprimit maiestatis: pferitū cū sit ei sedes a dextris patris non sanē sub pedibus uel quasi a tergo. Et sedere quidem tā quiescere est: sed iacere magis. Quid autē delectabilis & quodamō dulcius esse uidebit filio: quod in patre est: an quod cū patre oibus praestet. In quo putas horū summa illa pax dei: quae exuperat oem sensum: & singularis requies do mini competentius assignetur? Esti digne ore id exprimi nequeat: cor de tamē forsitā pie concipitur: ut salua qui dem in omnibus illius indubitali simplicitate essentiae: inter

inter

inter gloriae aequalitate & substantiae unitate: uelut simi lis qdam ei quae inter concessum & accubitu est cogitari posse distinctio uideat. Denique pariter uideat uideri sedentem: cubantē sibi flagrantē indicari. Indica mihi. ait. quē diligis: aia mea: ubi cubas in meridie? Sed & animae omni quae sanū sapit: dulcis sapit per omne modū. quod 2. Cor. 6 aplos ait. Qui adhaeret deo unus spiritus est: quā quod apostolus dicitur: cū sederit rex in sede maiestatis suae se debitis & uos iudicātes: haud min? utiq; sociū dōr seffio ne cubatio. Ego in patre. ait filius: & pater in me est. Non potuit expressus substantiae unitas commendari. Vbi em uterq; in altero nihil quasi exterius licet: nihil inter? cogi tari: simplicissimam magis credi necesse est in ambobus substantiae unitatem. Veruntamen aliquatenus huius simi le est quod dicitur. Qui manet in charitate in deo manet: & deus in eomiss? hic quidem spiritalis quaedā unio se cundū quod supra memorauimus: qui adhaeret deo. non quidem unitū est. non una substantia: sed unus spiritus est. Illic uero naturalis portus & substantialis unitas de signatur. Unde & habes in euangelio. Ego & pater unū sumus. Illud proinde iuxta praelatā similitudinē tāquam cubiculū unigeniti: & quasi summa quaedā mī reges est. Nos quoque p hac uoluntatū unione. & adhaesione spiritus quā nimirum charitas facit: pro nro quidē modulo in hoc suū cubiculū: & in suam requiē factus etia primogenitus introdit. Iam uero qd dicitur a patre ambulante signifi ficat: & ad eū quē proxime ipso pstante celebraturū sum? spectat incarnationis eius aduentum. Hinc nimirū & ipe ait. Ego em a deo processi & ueni. In terris denique usus: & etia hoibus conuersatus mediū nobis quē nesciebam? stetit: uerus quidē emanuel nobiscū deus: nobiscū stas: sed pro patre. Quod enim nobiscū stetit adiutoriu: quod pro pa tre stetit zelum designat. Patrem namque querebat in ois bus gloriam: cuius & uenerat facere uoluntate. Ceterum si pendemē maxime consideret: Christi & hunc crucifixum at tendas: ibi constiterit: eidentissime quod cum sub patre reuer rit: hoc em proprie ac specialiter ad humanā pertinet natu rae hūilitatē secūdu quā ipse ait. Pater maior me est. Dicere ne audebimus quod aliquando fuerit etia sine patre? Nemo id psumeret: si non prior ipse dixisset. Deus meus: tē uidit: quē dereliquisti me? Quasi quaedam enim sibi derelictio fuit ubi nulla fuit in tanta necessitate iurru tis exhibitio nulla: ostēso maiestatis. Habem? itaq; Chri stum ex patre nascentē: in patre cubantē: cū patre sedētē: a patre ambulantē: pro patre stantē: sub patre pendētē: sine patre quodammodo orientē. Quoniam igitur modo ex his uidisse cum credemus Esaiam: cū diceret. Uidi deo minū sedentē super solium excelsum & eleuatū. Longē em per omnem modū dissimilis ea uisio fuit de qua alibi idē propheta. Uidim? em. inquit. & nō erat ei species neq; de cor: & aestimauimus eū tanquam leprosum & percussum a deo & hūiliatū. Itē utrobique uidit eundem: sed non uidit eode modo: ac per hoc quodammodo nō eundem. Ibi enim uidit eū liuidū plagis: saturatū opprobrijs: afflictum sup plcis: laceratū iniurijs. Uidit denique cōtempibile: uidit Vbi sup pendente: uidit propter nos morientem: & ait. Attritus est propter scelera nostra: cuius litore sanati sumus. Ibi in quā nouissim? uisum apparuit & despectus: hic autē erat ple na omnis terra maiestate ipsius. Ibi uti dolorū & scēs in? simitatis: hic dñs sedens. Et illa quidē cōmunitas uisio uer bo pluralis numerū designatur: haec autem tam singularis est quā sublimis. Ibi ergo tanquā uis de multitudine (uidimus) ait: hic uero tanquā solus & solitarius leuans se supra se uidi: inquit dñm sedētē &c. Sanē competētē dñs dicitur: qui sedere consuecit. Sedere em pndentis est: sedere dñatis est & regnatis. Maxime uero sedere sup so liū dñationē notat: sedere simpliciter aliquē hūilitatio nē. Ceterū ut p dixim? qd in pte cubat delitās: cū pte im perās: sedebat ipsoius amabilis: ibi dñs amabilis. Deni que gloriosus de? in cētis suis: mirabilis in maiestate sua. Uidit. inquit. dñm sedentē sup solium excelsum & eleuatū:

inter

& plena erat omnis terra maiestate eius: & ea qd sub ipso etant replebant templum. Quae enim sub ipso erant: Num? quod ipsum quod dixerat solū quantibet excelsum & eleua tum: sub ipso tñ nihilominus erat. Si em ipse sup solū sedēs solū planē sub ipso. Et quomodo illud replebat templū? Deinde qm & ipsa iam terra omnis plena est maiestate ei: quomodo templum adhuc uel unde repletur? Enim uero di sce ex his q audis solū nō machinā imaginari corporeā sed angelicā intelligere creaturā. Si enim sedes est sapien tia aia iusti: quā dignior sedes angeli sancti? Hoc plane solū gloria eius. excelsum per naturā: sed multo magis p gratiam eleuati. Excellos enim fecit eos natura cōditio nis: eleuatos gratia cōfirmationis: de qua dicitur. Verbo domini caeli firmati sunt. Ea igitur agmina angelorum in quibus sedet deus: & quae sub ipso sunt tepū replēt: licet iam terra omnis ipsius plena sit maiestate. Vbiq; enim regnat: ubiq; imperat: ubiq; maiestas eius: sed gratia non ita. Non in qua ubiq; sicut potestas: sic & uoluntas eius bona & bñplacens & perfecta. Alioquin quid est qd Matt. 6. dicimus. Fiat uoluntas tua sicut in caelo & in terra: Fit em uoluntas eius de oibus: sicut p omnes non in omnibus tñ. In electis spiritibus fit uoluntas dei: qm eis efficit cum ipso una uoluntas. Haec sane adhaesio spiritalis unum spiritū faciens: sicut multitudine quoque credentiu: cor unum & anima una legitur extitisse. Et ea que sub ipso erant reple bant templū. Replebant omni benedictioe spiritali: reple bant cōsolatione diuina: replebat diuisionibus gratiarū. Replebant denique fructu sanctificationis: siquidem domū tuā domine decet sanctitudo: replebat dicitur in charitatis charitatis donis: spiritu sapientiae & intellectus: cōsiliū & fortitudo dñis: scientia & pietatis: & replebat illud spiritu timoris domini. Seraphim stabant super illud. Non em est ordinis angelorū summi atq; superem: ut merito stare super ceteros describant: & ipsi tamē quilibet ceteris pntent: astāt nihilominus domino pndenti: deuoti utiq; ministrū: & plenū reuerentiae obsequiū exhibentes. D. Alter em domini. alter angelū. alter hois intelligi conuenit statio nē. Stat Christus p patre zelans: patris gloria quarens: & tanquā fidelis unigenitus imo & primogenitus patris ze lo patris adiuuans adoptiuos. Sic illum Stephanus flans te uidit: quē habuit adiutorem: sic ppheta in adiutorio suo surgere precabatur: exurge. inquit. dñe adiuua nos. Psal. 43. Sane angelica statio ministratio est dicere ppheta. Milia milium ministrabant ei: & decies centena milia assistebāt ei. Nam hois quidem stare persistere est in uigore animi. & obseruatione ppositi. Sic Moyses stetit in cōfractio ne in conspectu domini ut auerteret irā eius: sic stetit Phi nes & placuit. Seraphim stabant super illud. Quid sibi uult qd nō unū nō plurimos stantes uidisse se phibet pro pheta: sed duos? Duos siquidē ei apparuisse cōstat: ex eo qd sequitur adiuuare. Sex alae uni: & sex alae alteri. Et bene duo stabat. Vt em solū qd ceciderit nō habet subleuātē. Vt tibi sup be spūs: solitudinis & solitariae praesumptio nis amator. Nō? tēstis i ueritate: expulsi est pes supbe. stare nō potuit. Solus sedere uolēs tāquā uigore cecidisti de caelo: nō habuit? aliquid subleuātē. Sex alae uni: & sex alae alteri. Ad qd multiplicitas ista penarū? Duab? inq; uelabant caput eius: & duabus pedes: & duab? uolabāt. Grāde mysteriū & psum dū utiq; sacm. Attētas in uobis haec uerba desiderant aures: sed non otiosas differant in nobis: in qua exiger. maxieq; aim spiritalē. Dico uobis tñ ut utiq; qd sentio nec sane affirmans dico: sed cōfictans quodamō & opinās. Quid em estimare uctat: delecto lu cifero ad pulgiles excubias seraphim cōstitutos: sicut eie cto homine reffe scriptura. Cherubim ad custodia posuit deus. Nec incōgrue forsitā cherubim flāmens tradidit gla. Gen. 3. diuus: ut ligno uitae incho pariter & inuēnti: quibus ni hil carni terribilius manū phibeat corporale. Porro sera phim tantum alas accipiunt: quarū uelamine arceant ocu lus spiritalē. Deniq; duab? inq; uelabāt caput eius & duabus pedes: ut nec alta del: nec profūda eius in

inter

quos ille ualeat contēplari. Erit cū reuelabit gl'ia dñi: sed nō erit hoc nisi factū fuerit an quod scriptū est. Tollat im- pius ne uideat gloriam dei. Interim sanē uelut caput uolans: pedes: ut mediū quidē aliqd eide impio uideat: sed ad inuidentū utiq; relinqat. Et uelut alis q; nimirū sic illū arcēat: ut istos sustineat & sustollat. Querēdū tñ pri⁹ quib⁹ alis uolare dicant: quia duab⁹. iquit. uolabat. Nec fūcōgruc forsitā duas istas nature. & grē dīcīm⁹. p̄sertim cū prius quoq; in hīs ip̄sietā locj celsitudo & eluatio nō nobis fuerit assignata. Viuaci sigdē p̄ naturā intellectu & feruētū nihilomin⁹ affectu per gram in eū qui supra ipsos est extēri iugiter & intēri stare quide ut dīcīm⁹ p̄ ministe rīū sed & uolare p̄ studū perhibent. Licet em̄ uelut caput dñi uelēt etiā pedes: sed sibi ista nō uelāt: magis autē sedu- le uelāt & uolūtāt inter ista: & alta potētē ei⁹. & p̄funda sapiē uestigat. Nec fanē scrutatores sunt maiestatis. ut p̄tēde opprimant a gl'ia q; nō mīn⁹ dīligit quā intelli gāt: ut pote quos ille regit & agit spūs qui scrutat etiā ab- ta dei. Superb⁹ ille lucifer luce p̄ferēs nō ignē habēs: alre rī tantū simit⁹ aie. casum facere potuit nō uoluit. Exul- tavit em̄ lucidus esse nō feruidus: nō incēsus qd seraphin sonat. Nō ergo stetit quā cōtēpserit: sed nec uolare potuit qd p̄cūsum sit. Sufultit em̄ nature utuacitas: sed in suam planē p̄uicē: quippe quē defectus gratie mox decebit. Nec dissimilis sanē illorū casus: qui cū cognouissent deū. nō glorificauerūt aut gratias egerūt: quo tādē merito tra- diti sunt in reprobiū sententiā: & obscurati est. inspicies cor uell. Deniq; & sp̄s eorū p̄ncipiū interpositū est uelantē. q; nulla iam nature utuacitate p̄trāfecerat: ipsius qui su per solū sedet caput aut pedes ualeat intueri. Si quidē se- raphin fantes & stantes duab⁹ alis caput uelāt. duabus pedes. Nō est corporalis diuina substantia: nec i forma ho- minū membris dīstincta corporeis. Spūs est deus: & q; de eo dicitur sp̄s itualiter uestiganda. Alioquin quis nobis reuelabit hoc caput & pedes istos quos geminis alis sera- phin uelāt: nisi spūs ipse qui nouit oia q; in eo sunt. & ser- uatur etiā alta dei. Ego em̄ opinor ipsa esse q; in hoc loco capitis noie designantur. Itaq; fin hūc sensum caput eius maiestas ei⁹: p̄tās eius: sc̄p̄tēra uir⁹ atq; dīuinitas. Ca- put eius iuxta illud prophetiā. Iustitia tua sicut montes dei. Nempe qd sequitur. Iudicia tua abyssus multa: nō in congrue sorte uidebit pedum posse appellatione signari. Sicut em̄ uelut quidā pedes eius: inuestigabiles uite eius. Inscrutabilia iudicia ei⁹. p̄funda sapiē & irrep̄sibilis q; dā. sed incomp̄rehensibilis dispositio ei⁹. Ad hos pedes ipm quoq; dīuicē incarnationis misterii specialiter cognoscif pertinet: & ois p̄ter opatio nre salutis. Cernere est quā sit iustitia illa sublimis: quam sicut mōtes dei p̄pheta esse mitatur. Nostra em̄ si qua est. hūilis iustitia: recta forsitā sed nō pura. Nisi forte meliores nos esse credimus quam patres nostros: qui non minus ueraciter quam humiliter aiebant. Omnes iustitiae nostrae tanquā p̄anus mensurae. te mulieris. Quomodo em̄ pura iustitia: ubi adhuc nō potest culpa desse. Recta proinde. i. interm uideri pot̄ iu- stitia hominū: si tamen peccato non cōsentiant ut nō re- gnes in corū mortalī corpore. Nā primū hominū in iūrio quidē nō modo recta sed etiā pura fuit: quādū ei dātū est nec sentire peccatū. Ceterum & haec ipsa qm̄ firma nō fuit: & puritate facile perdidit. dñe ipsam quoq; retinuit reditūde suam. Sanē apud angelos iustitia recta: pura. & firma est: sublimis quidem: sed adhuc longē inferior quā diuina. Nō em̄ imata est eis: sed à deo collata: ut natura ipsa q; se est nō modo iustitia: sed etiā in iustitia capax inueniatur. Nūquid non ista est prauitas: quā quāquam in angelis suis uera illa iustitia legitur inuenisse. Non em̄ iustitiam dicitur in conspectu tuo omnis utiens: at is qui dei iustitiam nūquā ignorabat. Nec ait omnis homo. sed omnis utiens: forte ut ne ipsos angelicos cum noueris spiritus excepisset. Viuunt em̄ & ipi tanto ue- rius quanto propius iustos quibus altitudo se quātere & p̄funda uestigare nō licet: in hīs saltem medijs ualeant exerceri

Es. 35.

ps. 142.

re eius: non in eius comparatione. Ipse enim sibi iustitia est: cuius uoluntas non tam aequa. quam ipsa aequitas. Et utraq; non aliud quam ipsa substantia est. Illa ergo iustitia uerissime sicut mos est: quae recta est: quae pura est: fir- ma est: & ut ita dixerim etiā substantia est. Quanta em̄ in hoc capite latet altitudo. Quanta gloria est: quantaq; subli- mitas. in hoc umbroso & cōdenio mote reposita. Quib⁹ tamē putamus alis hoc caput seraphin uelāt: ut nulla suae subtilitate nature: nulla rationis p̄picacitate nequa ocu- lus in illius queat irrumperē ueri luminis claritate. Duab⁹ bus. ut fallor. alis suae uidelicet ipsorū glorie & felicitatis. Ineffabiliter siquidem delectantur in ammiratione cō- templationis illius: nec minus gloriantur in ipsius uene- ratione. Iniquus ille ammirationem quidem dēdit non ue- rationem habens: quia subdī noluit per uenerationem sigi non ualuit per ammirationem. Deniq; ammiratioe ipsam in emulationem conuertit: nec uenerari dignatus: sed conat⁹ est imitari. Quam melius seraphin suā ipsa am- miratione felices ueneratione etiā uenerabiles sūt: ue- ram in ipso habentes gloriam. cui seruire regnare est: & apud quem omnis quise humilitat exaltatur. Et nunc audi quomāmodum his duabus alis ipsum quod diximus ca- put domini: ne iniquē illi inspiciat uelare seraphin uideat. Quoties enim sursum dirigit aciem: in angelicam sta- tin felicitatem & gloriam malignus offendit: & offendit oculum pessimus humor: uitor proprius: ut penetrare ul- tra non possit. Sic nimium quasi gemino quodam uela- mine: ne sublimiora prospiciat inuid⁹ p̄peditur ad illo- rum quos superiores habere dolet: modo quidem felici- tatem: modo gloriam: utraq; simul: reuerberata acie contabescens. Quis em̄ tā grauis pruritus oculi. quam inuidia est. Nec uerō alis inuicidus. quam aliena glo- ria & felicitate torquetur. Miseric enim (ut alunt) inui- dia caret. Sed & pedes domini quibus nimirum impene- trabile iudiciorum eius abyssus: & dispositioe eius dī- ximus uias inuestigabiles designari: duabus reque alis ue- lant seraphin. Ego autem dico. prudentia & fidelitate. Cū enim & fideles pariter ministri sint: & prudentes: sic dī- na negotia gerunt & saluti prouident elektorū: ut mali- gnus ille deprehendere oīno non possit. Ex hoc pedū uo- lamento factum reor: ut nesciens. dominum glorie fecerit crucifig: ex hoc quotidie feri. ut salutis nostre nego- tijs: ignotas seruiat & inuitus: sero postmodū plāgens q; dū obesse uoluit. inuentus est p̄fuit. Sic nimirum per am- ministratorios sp̄s illud dīcū asstutia: q; & fideles sint q; detegere nolint: & prudentes qui nolint tegere dīuina et- ga nos prouidēt: & dispositioe arcana. Ceterū sicut ē sup̄emis duabus alis: nequissimus ille ammirationem habuit: sed nō uenerationē (ut dīcīm⁹) sic ē medijs quoq; spiritalē & intellectu naturā sed nō etiā gratia affectum di- dit: sed nihilominus ex inimitis istis: facile satis aduertē- re est quā inuentus sit fidelitatis expens: non aut similit- ter caruisse prudentia. Nisi tu forte alii aliqd p̄tas esse qui dīctus est callidior cūctis animantibus serpens. For- tē etiā non sic cōgrue dīcimus quī cōspō tam treuocua- bilis casus eius: irrep̄sibilis q; collisio fuerit: q; ex his quas dīximus alis: sicut in parte dextera nulla asstutia: sic in le- ua nulla defuerit. Nō ita sanē duo sūt quos p̄pheta com- bis uisio commendauit stantes. & asstēs. ois maiestatis. Cui⁹ etiā duab⁹ ut dīctū est alis caput uelāt. ipsa quidem sua amiratioe in qua delectant felicitate. ac uenerationē. in qua sublimiter gloriant. Duab⁹ etiā pedes: fidelitate uide licet atq; prudentia. Porro dū duab⁹ uolāt nature ut dīcīm⁹ p̄picacia: & efficacā grē. Sanē mediā quasi quādā lōgī- tudine nudā uisibilem relinquit: lōganimitatē dico & benignitatē dei ad poenitentia hoies inuitatis. Oībus em̄ cernere est quēadmodū solē suū sup bonos & malos oriri faciat: & pluat super iustos & iniustos. Hac nimirū clari- tate uerus ille Salomon quasi quēdam media sua cōstā- uit: propter istas Hierusalē: quibus altitudo se quātere & p̄funda uestigare nō licet: in hīs saltem medijs ualeant exerceri

Ioan. 3.

Gen. 3.

Ioan. 4.

exerceri: & ad sublimiū sublimiū exide rerū cōtēpla- tione. p̄moueri aliq; merant. Ceterū nequissimus ille ex hac uisione & in praesenti torquet acruis: & graui⁹ crucia- bitur in futuro. Primum quidē q; ipsa nobis longanimita- tē benignitas admittit: deinde q; nequam sibi ipsi hac saltē occasione prouideat: ut ad poenitentia adducatur. In festo. S. Martini. De excepis obedētia. Ser- mo. Sermo nō a nobis excepit tam uelut iste cō- uentus. quā aduentus harū honorabilū p̄so- narū: quas de longinquo gratulamur adesse. Sa- nē audire eos ipse libentius: sed quū eligit imo & exigunt magis ut loquar: nisi si non licet audire eos: eis necesse est obaudire. Equidē uisus est nobis sermo tā multa manufacto corū: quā uidelicet meritis sanctiores dignitate superiores: sapientia locupletiores: nō modo ad uisitādo: sed etiam ad audiendo nos dignari sunt decli- nare efficacē creditio & omni digna acceptioe doctrina. Si quidē uerbo & lingua: sed opere & ueritate nos am- monēt. imitatores suos esse sicut ipi sūt Christi: & disce- re quod ab ipso utiq; dederūt: mites & hūiles corde. Sic Maria elizabeth p̄tē cōiugata uirgo: ancillam dñā p̄re- cursoris matrē. iudicis mater. dei genitrix. seruulū genitri- cē. Sic postmodū Iesus etiā ipse Ioanē adit: & adit ba- ptizandus: ut pote quē decebat implere oēm iustitia. Vos quoq; reuerendi patres de ferore uobis nō facitis partē uestrā. Ad audiedū appē etiā quā ad loquēdū uelocio- resetā inter ipsos qui uestro magis egerant documētō. Nā nos quidē q; oīem non possumus implere iustitia. uel nōnulla uobis exhibere curamus iustia esse nō igno- rates: inferiorē superiorib⁹ obedire. Sed uide loquamur. Qui de terra est. de terra loquitur: ait uox illa clamantis. De terra ergo loquamur: q; de terra subsumus & i terra. Audire quūq; terrigena: & filij hominū uobis dīcimus & de uobis. In terra oritur: in terra moritur: reuertētes in eā unde sumus assumpti. Hic nobis agitur: sicut: mo- ra breuis: sola mors certa. Cogit totus. Ad iudicū por- tare quod meruit. Dilatatus est uenēter: multiplicat⁹ est & repleuit terrā. Artanē uelut nolit quārcūq; recalci- tret: ut replet ipsos qui uelut sententia quā excepit. Terra. in- quit. es: & in terra ibis. Grauis equidē sententia: sed nō si- ne grandi mīe tēperamento. Dura admodū. sed si merita penes: indulgentia plena. Si quidē nō mīn⁹ iuste peccatū diceret terra eras: sed et hoc. sub terra ibis. Iust⁹ foret etiā tunc: iustus dñs & laudabilis nimis. Dignus planē q; lau- daret: sed nō ego donec qui laudarem. Alioquin tunc quoq; nihilomin⁹ uerē diceret: si tamen dicere possem: su- stus es dñe & restū iudicū tuum. At non infernus cōstite- bitur tibi: neq; mors laudabit: sed nos qui uisumus be- nedictū dñō. Pepercisti ergo creaturæ tuæ: pepercisti glo- rie nominis: turēt de cōcedēte de Hierusalē: minime tñ ul- q; in Hierico pateris abduci. Semifili⁹ adhuc relictus in uia sem laudare possum: ubi totus uixeris: ubi tot⁹ erū- pam in laudē: & dicent omnia ossa mea: sicut quis similiti- bi. Propter hoc nēpe cū iratus fuisses mīe meministi: nō damnans hominē in loco perditionis: sed in loco afflictio- nis humilias: quid caularis homo. quid sententia quæris dūtoiem? Terræ additū es. fact⁹ ē terra: ut ipsa tibi sit patria q; materia fuit. Sed audire. in quies. uelūm: q; spūs es: & ad spm̄ ibis. Si quidē etiā ipis sum: qd ad aīam perti- net: nec portione hanc me dūta uerim potiorē. Audiui sanē ab apostolo. Quia dominus spirit⁹ est: & ab ipso do- mino: quia spiritus est deus. Nec modo spiritus: sed sp̄s i- tum pater. Ut qd ergo tenet me mater carnis: q; caro ex- pte spiritū pater non recipit: cum ex parte sim spiritus: Sic scio. agit hoc non tam substantia ipsa quā culpa. Sicut enim peccatores spiritus: inter cælum & terram uē- tosum hoc medium tenent: unde & potestates huius aeris nominantur: sic peccata nostra inter nos & deum: separat inter creatorem patremq; spirituum: & spirituales utiq; creaturam. Taxis autē corpus in regione suam: & ecce p̄uulens opprimit peregrinam. Factum est nēpe talē

tum plumbi: non alifunde tamen nisi quia sedet iniquitas super illud. Corpus enim aggrauat animam sed utiq; qd Sapie. 5 corrumpitur: corrumpitur autem: imo etiam apostolo tes- te: Mortuum est propter peccatum. Itaq; licet quodam Rom. 8. modo cælum sit homo celestibus sine dubio spiritibus si- milis: substantia simul & forma: substantia quidem quonia spiritus: forma uerō quia rationalis esse: minime tamen leuare eum duo ista sufficunt: ut mereatur audire: quia cælum es & in cælum ibis. Frustra gloriatur de libertate arbitrii. que in mente est: captiuus ducitur in legem pec- cati: que in carne est. Nam & si forsitā uideretur duplex funiculus: posse alteri eque duplici p̄nalere: uide licet quem sibi terra gemino quodam iure tanquam patria pa- riter & materia uendicat: ob gēminam nihilominus quæ- prædicta est: substantia scilicet & forme similitudinem cælum quoq; recipiat ut celestem: sed iam tripliciter in- ferior ille & deorsum trahens peccato equidem accedēt funiculus: nisi illinc quoq; occurreret gratia: non rumpe- tur. Sanē ubi illa asserit: haud dubitū quū solutur fa- ctile: grauis iste quo trahimur: imo quem trahimus funi- culus iniquitatis. Hac enim inter nos & deum non sepa- rans interuenit sed reparans & confitēs. Itaq; ubi mīhī ad montē gratie & colles miserationū. quarū thesaurus oēs repositos audio penes xpm. Ibo ad eū qd est plen⁹ græ & ueritatis: si forte accepta aliqd de plenitudine illa: imo si forte accipiam in plenitudine illam: ut cū ceteris aliq; mēbris occurram in mensurā actus plenitudinis xpi. Ne- mo appe ascēdit in cælum: nisi q; descendit de cælo. Fidelis- simus planē & benignissimus mediator: qd nō dīcere uis. sed fecit utraq; unū: mediū parietē mactat solēs do- nās nobis oia delicta: delens qd aduersum nos erat. chyro graphū decreti qd erat cōtrariū nobis: & ipsum tulit de medio affigens illud crucis: expollis principat⁹ & p̄tēs. traduxit confidenter palā trūphans illos: pacificans q; p sanguine suum que sunt in cælo: & q; sup terrā. Propter hanc nempe salutē quam in medio terræ erat operaturus non cōstitim sub terra posuit hominē: sicut peccando meruerat: sed in terra. Si quidem respirandū est nobis & nullatenus desperandū donec in terra adhuc interm cō- stituti: & suspicere cælū possumus: & suspicere data opti- ma & dona perfecta desursum à patre luminis: p̄e sp̄s tuum: à patre marium. Nā & p̄tēta rectum fecit hominē: etiam corpore ipso: & os hominū sublime dedit: cū prona Ouid. in utiq; sp̄ctet animatā cetera terram. ut attollens ad syde- ra uultus ilico suspicere: ubi tā beatam & perhēnem cōsp- cit mansionē. Nōme em̄ pie & fideliter intuetibus nobis uehemētissimū quod dā incētū amoris: & prouacatō flagrantissimū desiderij est uisio ipsa tā lucidissima regio- nis: Nō sunt stelle cæli similes gl'ib⁹ terræ. Inter sp̄do re solis & caliginē solis huius nō parua distantia est. Fortē tamē hie quoq; nōnulla: sed in suo ḡne pulchra uident: & haec ipsa undiq; mixta: non pulchris: ut aurū in luto: gē- ma in sterquilino: sicut inter iphas: totā pulchra espa- tria neat: & macula non est in: tota pulchra: es. absq; eo quod intrinsec⁹ lateat. Quid illud? Nempe illi beati ange- licī spūs & aīa sc̄torū. que tā ingredi meruerunt in loco tabernaculi ammirabis usq; ad domum dei. Steur enim sunt corpora terrestria: sic sunt & corpora celestia: sed lo- gēuēdō alia celestij gl'ia quā terrestriū: sic sunt celestes spūs & terrestres: nec minor sanē distantia inter eos. Ange- li. archangelī. uirtutes. principat⁹. p̄tēs. dīuinitates. thyo- ni. cherubin. & seraphin. Bene nomia noui. Fortē hoc to- tū est. Quid em̄ amplius capiant terrigena de celestibus. carnalis homo de spiritualibus & diuinis. Verum tamē & si ignoro quid lateat in hīs tantis appellationibus: illud equidem certissime noui: q; magnū & mirabile aliqd sub hac tanta uerborū maiestate clausum sit & signari. Nō si- ne causa cælū hoc dicitur: planē eximium nescio qd cælaf- in eo. Cælū iniqua: sed tñ nō negat fidei usq; quaq; Vide- re enim nobis datur in terra ipsam exteriorē cælū pulchri- tudinem. non adire: internam quoq; gloriam secretorum

Ioan. 3.

Ioan. 3.

etiam: & si non comprehendere concedit uel audire. Videmus patrem, sed a longe salutari: odoramus illas delicias, non gustamus. Emuero non sine causa unigenitus qui est in sinu patris: ipse nobis in regione hac umbram mortis quam in habitamus celestium gloria spiritum sanctum per fidem enarrat: corporum uero per speciem manifestat. Audi, inquit, filia & uide. Et factum est. Quorsum ista Inclina, ait, ante tua: & obliuiscere populum tuum, & domum patris tui. Vult nos ponere cotumaciam, discere obedientiam, apprehendere disciplinam. Vult nos etiam obliuisci posteriora: despiciere inferiora: terrenos mores & uitam genuina deserere: caelestia sapere: supra quere: anterioribus inhiare. Vult & illum tuum decorum domus suae in genua concupiscere creaturam: quomodo in eandem imaginem transformet de claritate in claritate, tanquam a deo spiritu sancto concupiscat etiam rex decorum illius utique spirituale. Sed in quo uultus ille, inquit, uel auditus inclinare me aure & obaudire monet: Na quod desiderium pariat manifestum est. Sanne ergo considera misericordiam hanc celestium gloria corporum incessanter legibus obsequere diuinis, nec unquam sibi postas in tantis motibus metas excedere teporibus, aut locorum terminos transgredi constitutos. Sed & ipsos spiritus tam sublimis audis oes administratores esse, & in ministerium mitti dignatissimi: ut ne indignum dicam: minime tibi puto reperies in scripturis aliquem quencumque illorum uel contra dixisse mittentem uel erga ipsos tam inferiores se propter quos in ministerium mittebantur: saltem tenuiter fuisse commoti. Exempla sunt obedientie si diligenter attendas: eo sane acceptabiliora: quo in materia digniori. Sed noui quod ad ista submurmurat sensus hominis, & cogitatio prona semper ad malum. Quid tu nihil, inquit, elementorum propolis obedientiam superiorum: Quasi uero aut sensus ullus in eis: aut ulla uigilantia deliberatio rationis: & non potius agi ipsa: quam agere uideantur. Quid uero uel ipsorum angelorum obedientiam sic commendas: Sensit quidem angeli sed delectabilia sola: obediens quidem creatori: sed tam felici quam facili uoluntate. Quidni obediunt: Semper enim uident faciem patris: que uidere perfecta beatitudo, aeterna gloria, summa uoluptas est. Prodeum nobis dicit patriarchas & prophetas, utros obediens preceptis tuis: obediens tuis ex uoluntate: obediens contra propria uoluntate. Factum est. Exhibetur nobis, ut ceteros breuitatis causa praeter ea: exhibet, inquit, nobis Abraham ad preceptum diuinitatis de terra sua: eiciens ancillam & filium eius: etiam charissimum filium Isaac immolare paratus. Quid hic humana astituta poterit caullari: Fortem respondeat quoniam multipharic multisque modis apparet eis deus: suscipiebat hospitio: precipuebat conuiuio: animabat eloquio: instruebat consilio: donabat filiis: illustrabat uisitationibus: diuitis cumulat. Quid dices cum uenerit Christus factus obediens patri usque ad mortem: mortem autem crucis: Multum, inquit, per omnem modum. Quando enim unigenitus dei patris: dei uirtute & dei sapientiam Christum: quando praesumeret emulari: Oblatus est quia ipse uoluit: quando & quantum uoluit passus est: ut potest uerum quidem homo: sed uerum nihilominus deus. Imo uero ne ipsam apostolicam obedientiam afferas uelim: quos nimirum iuxta prophetica promissionem oculis suis uidisse constat preceptorum suum: & auribus suis uocem audisse monentis. Vnde & unus eorum expressius scribens ait, Quod uidimus & audimus: quod prospeximus oculis nostris: & manus nostrae palpauerunt de uerbo uitae. Quidni relinquere omnia: quidni ad omnia sequerentur tante praesentiam maiestatis? Quid ego non facerem: si nihil in eadem copia distaret? Sed non fecit totaliter omni nationi: praesentem utique non sequenti. Siquidem ut multi reges optauerunt uidere & non uiderunt: sic nihilominus uenerunt iam dies quando desideremus uidere diem unum filii hominis, nec tamen mereamur. Opportune ergo facta Martini ad medium ueniat: ut de modo fiat occasio peccatorum. Hodie enim ille per omnia similibus nobis plane & sensibilibus & passibilibus, sed a longe post illa patriarchalium & prophetarum temporum uisionum: & homo purus nihil de natura diuinitatis

habes: credens autem in eum quem non uidit: plenus fructu obedientiae & uirtutum complexu solus deseruit. polii subit, terra comedas quod habebat: terra: spiritum dirigens ad patrem spiritu: cui fidei in adoptionis spiritum deseruit. Non fuit caeleste corpus: sed nec spiritus quidem caelestis: rationale anima & mortale: terrigena filius hominis. In terra natus: in terra educatus: in terra exercitatus: & pbarus: in terra etiam consummatus. Nec uero patriarcha erat: aut unquam ex prophetis. De quo sane in euangelio ueritas ait: Quia lex & propheta usque ad Ioannem. Multo magis non erat ipse Christus: sed erat tuus Christus in ipso: haud aliter utique quam per fidem. Emuero in terra hunc modum etiam more est uerbum in corde tuo & in ore tuo: tu si recto qstieris corde. Neque aplo interpretare uerbum fidei istud est de quo Moyses ait: Vnde & alibi fide apls. Iesus Christus, inquit, heri & hodie & in aeternum. Heherum quidem ab initio seculi usque ad finem aeternitatis, hodie uero die exinde usque ad finem consummationis, porro aeternum intellige post commum oim resurrectionem. Nulli horum deest Christus: nulli deest Iesus: nulli deest unctio: nulli salus. Patriarchis & prophetis in uisione exhibitus est: apostolis in humanitate: Martino in fide: angelis iam in specie. Quasane specie & electis oibus ostensum se se pmiserat: non quidem hodie sed in aeternum. Denique iam transierat heri: iam illud nostrum illuxerat hodie: cum apli loquerentur. Et si cognouimus per se in carne: sed iam non in homine. Vides tu etiam in hoc mane de carnibus agni non nihil esse seruatum: sed quod residuum est utique: ad datur igni: quod uidelicet usque hodie eade caro nobis: sed spiritualiter utique: non carnale exhibeat. Neque enim est quod causerimus non hinc negati tipo: re: si ea que ad pres ueteris testamenti facta apparitione: siue ea que apls exhibitae est praesentia carnis eius. Siquidem si deliter considerati bus neutra deesse liquebit. Adest enim uobis etiam nunc carnis ipsius uera substantia: haud dubium sane quoniam in sacramento assunt reuelationes: sed in spiritu & uirtute: ut tibi gratiae quod nunc est: nihil in illa gratia deesse potest. Denique nec oculis uidit: nec auribus audiuit: nec cor

Matt. 11.

Hebr. 13.

2. Cor. 5.

1. Cor. 2.

Luca. 7.

re: sed

re sed mirare splendore. Luceat in homine lucerna nra: ut in lumine eius uideamus lumen: quod quidem purum prout in se est: necdum praueles intueri. Non enim est iste lux, sed ut resti moniti phibeat de lumie: & appareat tibi interim gloriosus deus in sancto suo: ut non potes ad gloria eius sicut est in seipso. Ceterum ne putaueris ornatu quidem Martini lapides: sed uacuis inueneris: sed facta uirgo: habet in uasis oleum: habet in phialis: habet in tra paraprasidas istas ciborum copias: delicias utique spirituales: ut non modo uideant & mirentur, sed edant pauperes & saturentur: atque in illis quidem dnm laudent: porro in his uirtutibus corda eorum. Alioquin quomodo mortui laudabunt te dicit: Ut ergo sit locuta decoraque laudatio in ammiratione etiam uirtutis imitatio: & ut audiuis famant delicias: ipsas quoque diuitias curiosius contemplantur. Sic nimirum inter splendorem & seruorem lucernae huius uicariis quibusda affectibus discurreditur: nobis alter ex altero comedere, & ex mutua collatione uterque coplacitor fiat. Siquidem humilis fuerit & spiritu paup ista Martinus sicut euidentissime probat effectus ipse diuinae gratiae: quam profecto tam multa: nisi multam humilitatem non dedisset. Ut tamen pauca uirtutum eius indicia proma: pauperem illum spiritu beatus nouit Hilarius, cum imponere ei diaconatus officium tentans, nec praeualens quod indignum se se offereret, exoristam cum esse praecipit: in quo quidem locus inuirtute uideretur: scilicet nimirum quod humilior rem ordinationem minime repudiaret. Pauper fuit: uel forte dicitur: crine incultus: facie despicabilis: quae quidem licet in electioe eius a quibusdam maleuolis obiecta fuisse: in ipso tamen episcopatui sicut scriptum est penitus non mutauit. Denique quae uere paup fuit ipse Martinus: pauper & modicus meruit nominari. Audi uero manifeste in eius fido Sulpicio fide scribere. Tanta aduersus saecularis patientiam assumpserat: ut cum esset summus sacerdos, impune etiam ab infimis clericis laedere: nec propter id eos: aut loco unquam amouerit: aut a sua quantum in ipso fuit charitate repulerit: quod quidem in Britio manifeste probatur: omnes uos arbitror meminisse. Eum nepe ex omnibus sui successoribus eligi: & de tanta post futura aduersitate praemonuit. Postmodum in fide & lenitate ipsius sanctum fecit illum: ad cuius os aures fuae fuerant cum responderet homini quod eo se fecerat. Si illum delicti que ris: prospice enimus. Ecce caeli solito sicut amens respicit. Crebro si quidem homo de supero terra despicies caeli suspiciebat. Nepe sciebat ad hoc sese ut supra meminimus recta in corpore accepisse statuta: sciebat illic esse thesaurum suum: sciebat illic sedere in patris dextera christi sui: sciebat in qua se se donec illuc pueniret quod uocabatur, assequebantur. Vnde & hoc ipsum quod delicti uocabatur in terra merito non attendit: cum nimirum conuersatio esset in caelis: cum oculis in capite suo. Sane illuc etiam lachrymae eius a maxilla ascendere consueuerat: quod sic abudabat: ut soleret per illorum quoque obrectatores sui uidebat flere praesens. Sane quantum sustulit esurire: tunc in ceteris eius actibus: tunc specia liter in idololatriae psecutione: pbari est: in templorum destructione: in statuarii delectatione: in successione locorum. Vbi se quoque aliquando non esse uertitas dare discernit: ut occasio tunc criminis de medio tollerere. Nam misericordie eum in paupere se expertum saluator ipse apud angelos gloria batur: datam sibi medietate uelut ostentans. Vtina nobis etiam miseris apud summum iudicem in cuius admittibile tabernaculo introfuit: miseret cordia illum exhibere dignetur quae & illos olim morti destinatos, & tormentis uarum deputatos eripuit: p quibus ante terreni iudicis sanam, non de media scribitur iacuisse. Quomodo enim non audiet eum nunc: quod tunc quod fecit audire: Porro mundicia cordis eius illud uel maxime indicat: quod non est confusus inimico loquens in porta: nihil in me misse reperies: Abraham me finum recipit. Na in opere pacificorum scilicet planè consummans labores suos: licet dierum fuerim finem non ignoraret: clericos tamen adit discideres: inter quos reformata pace, in pace ipse quiescit, Ceterum psc-

cutiones quas sustinuit propter iustitiam legum est numerare quod apud Iulianum angustum in ciuitate Viangionis intro pidus: imo & illato terrore constantior custodie macipatus est: ut inermis postero die barbaris opponeretur: quod circa alpes subsecuti quam in uertice eius latro uibrabat securissimus fuit: quod illum Mediolani Auxentius arrianus gra uiter insectatus: multisque appetitibus inuictis tandem de ciuitate te exturbauit: quod & alibi prius aduersus sacerdotum praesidas acerrime pugnas supplicis fuit affectus: publice uirgis caesus: inde quoque exire compulsum est: quod ire in causis da sani eueritioe cum gentilibus cum stricto gladio peteret: nuda ceruice prebuit percussuro donec ille extollens ad feritum dexteram: coecidit resupinus quod alter cum cultro adire uoluit: sed ferrum demansus eius clapsum repente, disparuit. Pro quibus omnibus dubium non est multipliciter coronari eum: qui quidem & si non semel effectum consummate passio nis: sed toties martyri fuit affectu deuotissime uoluntatis. Comedito iam amicus & bilibite: & inebriantissimum charissimum. Sic enim uiuit: & in talibus uita spiritus ueritatis. Nisi forte beatorum praedicatorum diuinus: qui mortuos suscitauit, caecos illos luminant: morbosos sanat, leprosum mundat, paralyticos curant, daemones imperant, futura praenuntiant, mira culis coruscant, & non magis pauperes spiritus, mites, lugentes, esurientes & stercites iustitiam, misericordes, misericordes pacificos psecutione propter iustitiam sustinuit. Ignoscere mihi fratres: exemplum obedientiae paulominus praeterit: quod quidem uel solui iuxta praesentem ordinem in Martino quoque non bis conuenit exhiberi. Sane mora facinus fide ueritatis bonum est nos hic esse: tardus enim hodie uenimus ad Martini. Dicit, inquit, si adhuc populo tuo sum necessarius: non recuso labore: fiat uoluntas tua. Oueret sanctissima anima: o inestimabilem charitatem: o obedientiam singulari. Bonum cer tamē certatim: cursum consummasti: fide seruasti: de reliquo suspexit tibi corona iustitiae quam reddet tibi dominus deus: fide: & adhuc dicitis non recuso labore: fiat uoluntas tua. Obulisti plane Isaac unicum filium quem diligis, quod in re est iugulasti: immolasti singulare gaudium tuum pro deuotio ne: parat: redire iterum in pericula: mouere certamina: de nouo subire labore: sustinere tribulationem: plangere tentationem: deinde diffidit adhuc ab illa tanta felicitate, & diu desiderata societate spirituum beatorum: atque in huius mortalitatis crimas ab ipso introitu glorie reuocari: postremo quod maximū est xpo tuo pegrinari diuitis: si mo ipse uoluisse. Nec sane dubium quoniam ampliore gratia mereat: quae parat se exhibere etiam ante madari: quam qui obediunt fatagunt post mandatum. Magna quidem obedientia uestra angeli sancti: sed quod dicere audea pace uestra nescio an inuentam in uobis quisquam parat in tale aliquo ministerio mitti: in quo necesse habeat non uidere faciem patris. Magnū est petere quod dnm secutus omnia reliquisti: sed audiui te in morte dicentem ubi transiuerat: est coram uobis. Dicit enim non est nos hic esse: factamus hic trita tabernacula. Non est hoc: si adhuc populo tuo sum necessarius: non recuso labore. Paratū cor tuū Martine: paratū cor tuū: sine manere in corpore: sine dissolui & esse cum Christo. Et magna quidem in horreda morte securitas: magna in uisione christi desiderata: & tam feruenter ac singulariter desideranda praesentio reperit: sed id quidem longe amplius pro omnem modum: quod qui mori non metuis: imo qui tanto desiderio praesentiam dñi concupiscis: uiuere quoque non renuis: & expectatione molestissima fatigari. In quibus alio non obediunt potest, quod hoc raro articulo tam deuote clamabat: fiat uoluntas tua. Hoc ergo ps nra sit fides i conuiuio hodierno: hac nobis obedientiam in meta paupis imo iam diuitis huius apposta diligere desideremus: scietes quoniam ipa e quae nobis exigis: ipa quae oportet nos praeparare ut singulis dicam: quae patris non sibi turbat: ut custodiam mandata tua. Nec modo semel aut in praesentem partem cor meum: partem cor meum: partem ad utriusque: & in nullo tua praesentibus dispositione. Fortem hoc cupio & specialiter uel metere: sed ne quidem illud recuso: sicut fuerit uoluntas caelo sic fiat. Desidero regere: sed non recuso labore: fiat uoluntas tua.

Mat. 17.

Ps. 118.